

Пойдевор тагидан топилган... бошоқ

**Меҳрибон
мураббийлар**

**Осиёда
етақчимиз**

8

БУЮК ВА МУҚАДДАССАН, МУСТАҚИЛ ВАТАН!

**Тургунбек МАҲКАМОВ
олган сурат.
Фаргона вилояти.**

“Бизнинг туپроқда шундай ажойиб хусусият борки, ҳатто кетмон дастасини кўмиб қўйсангиз кўкаради-я. Бундай сархаватли заминда ҳалол пешона тери тўккан одам ҳеч қачон кам бўлмайди. Ўзимиздан қийс, бир пайтлар, хоҳ ишонинг, хоҳ ишонманг, эски-туски бўлсада бирорта машина олармиканмиз, меҳмон келса уялмайдиган уй қуриш, тўй-томона қилишга қурбимиз стармикан, деган орзу-ўйлар билан яшардик.

Мана, энди оилавий ҳунармандчилик, деҳқончилик, чорвачилик билан мангул бўлганимиз туфайли рўзгоримиз тўқиб, иқтисодий имкониятларимиз анча кенгайди. Бир уйда иккита машина, янги иморатлар, қўрада ситир, қўйлар, ҳудоба минг қатла шукрки, ҳеч камимиз йўқ. Буларнинг ҳаммаси мустақиллик инарофатидан-да!..”

Бу Фаргона вилоятининг Бешариқ туманидаги Қўрғонча қишлоғида умргузaronлик қилаётган ибратли оила бошлиғи Обиджон Азизовнинг айтган самимий эътирофларидир.

СУРАТДА: Ўлкамизда айни пиниқчилик наллasi бошланган шу кезларда бу оила аъзолари (оила бекаси Турғунбой Азизова келини Камолаҳон билан) ўрик данагидан мағиз тайёрлаб, юртдошларимиз дастурхонига тортиқ этишини ният қилишган.

УШБУ СОНДА:

Кашта қатидаги ҳикмат ёҳуд навоийлик	
Зебо Рустамованинг хайрли ишлари	2
... Ободлик маҳалладан бошланади	3
Оқсоқол деб кимларни атаймиз?	4
«Танаффус» — нафас олишми?	4
Бемор бўлмасдан бурун соғлигингиз ҳақида қайғуринг	5
Улар севишган эдилар	7
Қаҳвани қандай идишда ичиш фойдали?	7
Йиғинсангиз, китоб йиғинг!	8
18 ёшга тўлгандан сўнггина ишончнома билан машина бошқариш мумкин	8
«Ролан Гаррос» кимга насиб этди?	8

Гулнора Собирова, дзюдо бўйича жаҳон чемпиони Ришод Собировнинг онаси:

— Буёғини айтсам, менинг ўзим ҳам болалигимда яхшигина кураш тушардим. Мақтанишга йўйманг-у, ҳатто қишлоғимиздаги айрим ўғил болаларни ҳам енгганман. Ўзим жиддий қизиққанам учун Ришоднинг ҳам ҳар бир баҳсига астойдил эътибор бериб қарайман. Қаерда қандай хатоликка йўл қўйди, қайси усулни тўғри ишлатди, аниқ сезиб, жоизхалак бўлиб тураман. “Вой, бекор шундай қилди-да, бошқачароқ усулни ишлатса бўлмасмиди?” деб ҳаяжонланиб кузатаман. Келганидан кейин камчиликларини айтаман. Шунинг учунми, дзюдонинг анча-мунча қоида-усулларини ўрганиб олганман.

4

ИНДЕКС:

“ОБУНА — 2011”

“Оила ва жамият”ни ўз оиласининг яна бир ҳақиқий аъзоси сифатида қадрлаб, биз билан ҳамфикр, дардкаш бўлиб келаётган муҳтарам муштарийлар!

Унутманг, газетамизга обуна йил бўйи давом этаверади.

**Якка обуначиларга — 176,
Ташкилотларга — 177**

Улуғ истиқлолимизнинг 20 йиллик санасида туриб, орта назар ташлар эканмиз, ўтган давр мобайнида амалга оширилган улкан ишлар, қўлга киритилган қўллаб-қўллагичлик шундоқ кўз ўнгимизга келади ва уларнинг барчаси бир нуқтага қилиб ўрнатилади — инсон манфаатлари! Ҳа, мамлакатимизда Президентимиз Исмоил Каримов ташаббуси билан олиб борилаётган жамияти ислохотлар негизидан инсон манфаатларини таъминлаш, ҳақ-ҳуқуқларини ҳимоялашдек бош мақсад жамияти ҳазораларнинг либераллаштирилиши тўғрисида ижобий натижаларга эришилди ва эришилмоқда. Жамияти ишлари кўриб чиқиш тартиби соддалаштирилиши, ишчи-тергов қилиш ва судда кўриб чиқиш муддатлари қисқартирилиши, жиноят қонунчилиги янги ярашув

Инсон манфаатлари тажассуми

институт киритилиши энг муҳим ўзгаришлардан бири бўлгани шубҳасиз. Айниқса, республикамизда ўлим ҳазосининг бекор қилиниши ва қаноққа олишга санкция бериш ҳуқуқининг судларга ўтказилишини инсонпарварлик тамойилларининг бир ифодаси деб баҳолаш мумкин.

Ўтган йиллар давомида аҳоли саломатлигини мустаҳкамлаш йўлида амалга оширилган ишлар ҳақида тўхталарканмиз, тиббий хизмат сифати янада яхшилангани, врачлик пунктлари тармоғини кенгайтириш ҳисобидан аҳолини тиббий хизмат билан қамраб олиш даражаси кенгайгани, шунингдек, ўткир юқумли ва вирусли касалликларга қарши кураш борасида амалга оширилаётган чора-тадбирларни алоҳида таъкидлаш зарур. Мамлакатимизда шовиланч ва тез тиббий ёрдам хизмати моддий-техник база-

си мунтазам такомиллаштирилаётгани қаҳриқларга зудлик билан етиб бориш ва тиббий ёрдамни юксак савияда ташкил этиш имконини бермоқда. Рақамларга мурожаат қиладиган бўлсак, аҳолининг турмуш шароити ва тиббий хизмат кўрсатиш сифатини изчиллик билан яхшилаш натижасида умумий ўлим кўрсаткичи 1997—2007 йиллар оралиғида қарийб 20 фоизга камайди, гўдаклар ўлими кўрсаткичи эса янги туғилган ҳар 1000 нафар чақалоққа нисбатан 23 тадан 13 тага тушди. Ушбу кўрсаткичлар кейинги йилларда яна камайгани шубҳасиз.

Истиқлол йилларида одамларимизнинг ўртача умр кўриши 73 ёшга, жумладан, аёлларнинг ўртача умр кўриши эса 75 ёшга етганига фақатгина солиқни сақлаш тизимида эмас, балки ҳамма жабҳаларда олиб борилаётган ислохотлар

самараси деб қарашимиз керак. Мустақиллик йилларида барча соҳаларда эришилган оламшумул ютуқлар, хусусан инсон манфаатларини ҳимоя қилиш, миллатнинг генофондини яхшилаш, соғлом авлодни тарбиялаш борасида амалга оширилаётган ишларга бир қур назар ташлар эканмиз, баралла овоз билан "Бу муқаддас Ватанда улуғдир инсон!" дейишга тўла маънода ҳақлимиз.

Сабохат Тўхтабоева,
Тошкент давлат техника
университети қошидаги
Чилонзор академик лицейи
ўқитувчиси.

Маънавий олами гўзал бўлсин!

Мустақиллигимизнинг қўллуғ санаси — 20 йиллиги арафасидамиз. Бу йил энг улуғ, энг азиз байрамимизни нишонлашга янада ўзгача шукҳу билан тайёргарлик кўришмоқда. Ўтган давр мобайнида эришилган муваффақиятларимиз ва халқимизнинг кўтаринки кайфияти ўзаро ҳамоханлик касб этмоқдаки, биз педагоглар фаолиятида ҳам ана шундай муштараклик намоён бўлаётир.

нишга интилиш кайфиятини шакллантиришга ҳаракат қилинапти. "Барҳаёт аъёнлари", "Миллий либослар", "Миллий ўйинлар", "Ўзбек тили — жонудилим", "Сўз ва соз сеҳри" кечаларини ўтказиш ёрдамида эса ёшларнинг иждоий қобилиятини кучайтириш назарда тутилган.

Талабаларнинг маданий дам олишини тўғри ташкил этиш, тарихимизга эҳтиром кўрсатиш туйғусини янада кучайтириш, буюк аждодлар ҳаётидан ибрат олиш, уларга муносиб авлод бўлиш ва, кези келганда, ўтмишимиздаги хатолардан ҳам керакли сабоқлар чиқариш мақсадида музейлар ва муқаддас қадамжоларга саёҳат режаси

ТАРБИЯ

ижтимоий-гуманитар кафедралар профессор-ўқитувчилари аъзолигида "Тарғибот гуруҳи" ташкил этилган. Гуруҳ аъзолари тайёрлаган муҳим ижтимоий-сиёсий янгиликлар барча машғулотларда, хусусан, махсус белгиланган сабоқларда фойдаланиш учун мураббийларга мунтазам равишда етказиб келинмоқда. Қолаверса, "Ёшлар гўҳравандликка қарши", "Биз терроризмга қаршимиз!", "Ёшлар ўртақсизда ҳуқуқбузарлик ва жиноятчилик", "Эҳтиёт бўлинг, одам савдоси", "ОИТСга қарши кураш" каби тадбирлар ўтказилиб, тарғибот-ташвиқот ишлари кучайтирилаётир. Факультетларнинг компьютер хоналари ОИВ/ОИТС сингари касалликларнинг олдини олиш мавзуларидаги видео-дисклар билан таъминланган. Бундан ташқари, ҳар ойда бир марта талабалар тураржойларида фильмлар намоиши ўтказилади.

Университет кутубхонаси, маънавият ва маърифат хоналари ҳуқуқий йўналишдаги адабиётлар, ўқув қўлланмалари, газет ва журналлар билан мунтазам бойитиб борилади. Илм маскани ўқитувчи ва талабалари улардан хоҳлаган пайтда фойдаланиши мумкин. Қолаверса, 1-сонли талабалар тураржойида кутубхона филиали ташкил этилгани ҳам китобхон, изланувчан ёшларга қулайлик туғдирмоқда.

Инсон қайси соҳада ишлашдан қатъи назар, у техник ё тиббиётчи бўладими, оддий ишчи ёки сотувчи бўладими, аввало, маънавий олами гўзал бўлсин! Бирор касбнинг пирига айланма кетган одам ҳам маънавиятдан узоқ бўлса, уни тўла маънода жамият учун зарур кадр, ҳамма ҳавас қиладиган инсон дея олмаймиз, албатта. Шу боис талабаларни ҳар томонлама камол топтиришга интиляпмиз.

Эъзога КАРИМОВА,
Тошкент ахборот технологиялари университети
маънавий-ахлоқий тарбия ишлари бўйича
проректори.

Йил бошидан бери Тошкент ахборот технологиялари университетидаги ҳар бир тадбир «Буюк ва муқаддас, мустақил Ватан!» шiori остида ўтказилмоқда. Жумладан, "Мустақиллик берган неъматлар", "Мен Мустақилликка нима бердим?", "Конституция — менинг ҳаётимда", "Президент асарлари билимдон", "Энг фаол маънавият тарғиботчиси" сингари қўриқтановлар ҳар йилгидан-да кизгин кечди. Бундай тадбирлар орқали талабаларда бой маданиятимиз ва неча минг йиллик ўтмишимиздан фахрланиш туйғуси, истиқлол шарофати билан халқимиз қўлга киритган улкан ютуқларга дахлдорлик ҳисси, ёшлар учун яратилаётган имкониятлардан оқилона фойдала-

ишлаб чиқилган. Талабалар йил давомида вақти-вақти билан Темирийлар тарихи, Ўзбекистон халқлари тарихи ва Қатагон қурбонлари хотираси, Ўзбекистон давлат санъат музейлари, Мустақиллик ҳамда Мотамсаро она ҳайкали майдонлари ва бошқа тарихий-меъморий обидаларга саёҳатга боришмоқда.

Бугун ҳазрат Навоийнинг "Агар оғохсен, шохсен" ҳикмати ҳар қачонгидан-да долзарб роқ бўлиб бормоқда. Глобал миқёсда ахборот хуружлари, психологик урушлар авж олган бир пайтда ёшлар онгини ёт гоёлардан асраш жуда муҳим. Шу мақсадга қаратилган тадбирларни фаолиятимизнинг алоҳида катта бир йўналиши десак янглишмаймиз. Университетда

2011 — КИЧИК БИЗНЕС ВА ХУСУСИЙ ТАДБИРКОРЛИК ЙИЛИ

Қизилтепа туманидаги Юқсун қишлоғида яшовчи Зебо Рустамова миллий каштачилик аъёнларини давом эттириб, кўпчиликнинг мақтовини олаётир. Асли Бухоронинг Шофирконидан келин бўлиб тушган Зебонинг ёшлигиданоқ кашта тикишга ихлоси баланд эди. Унинг XVIII аср Бухоро каштачилиги хос бежирим ёстиқ жилдларини, жойнамоқ, зардевору дастурхонларига не-не хорижликлар харидор бўлмади, дейсиз.

— Қишлоғимиздаги ўттиздан ортиқ қиз-жувонларга каштачилик сирларини ўргатиб,

бўёқлар билан бўялган ипак жилваланади, унқайди, бўяшмайди.

Бу гапларни эшитиб ишонгисиз келмайди кишининг. Наҳотки, ҳеч ким эътибор бермайдиган пўчоғу илди, қуриган барглardan шундай сеҳрли ранглр ҳосил қилиш мумкин бўлса! Она табиатиёғ беминнат соҳоватиға, мўъжизасига қойил қолмасдан илҳомимиз йўқ. Бу ҳайратомуз ажойиботлардан завқланиб яшаётган аёлға ҳавасимиз келди. Ўзининг айтишича, Зебо миллийлигимиз акс этган қадимий нусхаларни топиш, уларни тик-

Кашта қатидаги

ҲИҚМАТ

хунар эгаларини янада кўпайтиришга ҳаракат қиляпман,— дейди Зебо биз билан суҳбатда. — Улар тиккан кашталарнинг ниҳоятда харидоргирлигини кўриб, уйда ўтирган қизлар ҳам ёнимизга келиб қўшиляпти.

Зебо гап орасида бизга эндигина бошлаб қўйган бежирим каштасини тикиб кўрсатади. Узун, оппоқ бармоқлари орасидан гуллар тўқилаётгандек гўё. Ип рангларининг тиниқлиги, нафислиги ва бетакорлиги эътиборимизни тортди. Қаҳрамонимиз ҳайратимизни сезд, шекилли, тоқчадан халта олиб, ундан турли меваларнинг пўчоқлари ва ўсимлик томирларини чиқариб, бирин-кетин, тушунтира бошлади:

— Ипак табиий хом ашё бўлгани учун сунъийликни ёқтирмайди. Кимёвий эмас, табиий рангларни ўзига сингдиради. Қаранг, мана бу ёнғоқнинг пўсти ва анор дарахтининг томири тўқ малла ранг беради. Анорнинг пўчоғидан сарғиш тус олса бўлади. Лола уруғидан бинафша рангга бўяшда фойдаланамиз, гулидан эса қизил ранг ҳосил бўлади. Мана бу равочнинг томири кўнғир ранг беради. Қўқ ва ҳаворанг эса рўян ўсимлигидан олинади. Сумбулнинг томиридан ер ранг чиқса, каштан гули ва баргидан ҳам ажойиб бўёқлар ҳосил қилиш мумкин. Пиёз пўстидан ипакни ним пўшти рангга бўяшда фойдаланамиз. Ҳосил бўлган рангларнинг бир-бирига аралашуvidан ҳам яшил ва бошқа ранглр оламиз. Аҳамиятлиси, бу

лаш мақсадида қишлоқларни кезиб, бир умр кашта тикиб, оиласига фаровонлик бахш этган онахонлардан маслаҳату дуолар олишни ҳам қанда қилмас экан.

Яқинда Ўзбекистон савдо-саноат палатаси ташаббуси билан ўзбекистонлик бир гуруҳ тадбиркорлар тажриба алмашиш мақсадида Ҳиндистонда бўлиб қайтишди. Улар сафида Зебо Рустамова ҳам бор эди.

— Биласизми, аксарият хорижликларнинг миллий ҳунармандчилигимизга қизиқишини кўриб қувондим. Кашталаримиз талаш бўлиб кетганини айтмай-сиз. Ниятим — момомерос, дунёни лол қолдираётган ҳунаримизни келажак авлодга етказиш, ажойиб аъёнларимизни кенг-роқ тарғиб этиш.

Бугун Зебо Рустамова бахтли оиланинг бахтиёр бекаси. Турмуш ўртоғи Давлатжон билан аҳилликда яшаб, фарзанди тарбияси билан машғул. Орзулари осмон қўлигун юртдошимиз тиккан кашталарнинг қадимий, аммо янги-янги нусхалари кўпчилигини ҳайратга солишига ишонамиз.

Ҳошим ОРЗИҚУЛОВ,
"Оила ва жамият" мухбири.

Спортчи оилалар беллашуви

Қарши банк коллежиди "Отам, онам ва мен — спортчилар оиласи" мусобақасининг биринчи вилоят босқичи ўтказилди. Унда китоблик Раҳмоновлар оиласи ғолиб деб топилди.

Вилоят хотин-қизлар кўмитаси, маданият ва спорт ишлари бoshқармаси, Болалар спортини ривожлантириш жамғармаси вилоят филиали, "Маҳалла" жамғармаси ҳамкорлигида ташкил этилган ушбу беллашувида Қарши шаҳри, Китоб, Нишон туманлари ва Жануби-ғарбий махсус ҳарбий округга қарашли ҳарбий бўлинмадан ҳам спортчилар оилалари иштирок этди.

— Мазкур босқич мусобақалари ҳудудлар

бўйича уч йўналишда ўтказилди, — дейди вилоят хотин-қизлар кўмитаси хотибати мудири Манзура Очилова. — Хал қилувчи сўнги синов 12 июнда бўлиб ўтади ва мазкур турнирларнинг уч ғолиби республика мусобақасига бериладиган йўлнамга учун ўзаро баҳс олиб боради.

Бугунги кунда вилоят миқёсида етмиш мингга яқин оила спортнинг ўнлаб турлари билан мунтазам шугулланмоқда. Бу эса ўз навбатида, "Отам, онам ва мен — спортчилар оиласи" мусобақаларининг қизиқарли ва муросасиз кечилиши таъминлапти.

Абдураззоқ МУРОДОВ,
Қашқадарё вилояти.

— "Отанг маҳалла, онанг маҳалла". Бу ажойиб нақлнинг замирида бир дунё ҳикмат яширинлигини таъкидлаш шарт эмас, — дейди **Бўка туманидаги Чигатой қишлоқ фуқаролар йиғини раиси Зебо Ёдгорова**. — Нега десангиз, неча асларки, халқимиз учун маҳалла чин маънода аҳиллик ва тотувлик, азалий қадриятлар маскани саналади. Тасаввур қилинг, ҳар қандай шароитда, тўй-томашда ёки бирон оиланинг бошига ташвишли кун тушганда, кимлиги, қайси миллат вакили экани асло суриштириб ўтирилмайди. Ҳамма бир бўлиб кўмакка шошилади. Ёки олалиқ, бирор хонадонга совчи келса, энг аввало, маҳалла-қўйдан, кўни-қўшнидан обдон сўраб-суриштиришади.

Сўхбатдошимиз билан учрашишдан аввал туман хотин-қизлар кўмитасида бўлиб, айни кунларда бутун республикамизда бўлгани каби бу ҳудудда ҳам фуқаролар йиғинлари раислари (оқсоқоллари) ва уларнинг маслаҳатчилари сайловлари қандай ўтаётганлиги билан қизиқдик. Фаоллар учинчи маротаба йиғин раислигига сайланган Зебо Ёдгорова бошчилик қилаётган маҳалла ҳаёти билан ақиндан танишишимизни тавсия этишди. Бўқалиқлар орасида ўзининг ишчан зиёли, ташаббускор раиса ва зукко оила бекаси сифатида танилган қаҳрамонимиз асли бухоролик. Тақдир эканда, турмуш ўртоғи, фидойи инсон Эркин ака билан институтда бирга ўқишиб, ҳамма хавас қилдиган гўзал оила қуришди. Бир этак фарзандларни улғайтириб, ҳаётнинг ширин ва ачиқ синовларини бараварига енгиб ўтишди. Кўпроқ ўз оиласи ҳақида эмас, балки қадрдон маҳалласидаги янгилик ва ўзгаришлар хусусида сўзлашни хуш кўрадиган қаҳрамонимиз жўшиб гапирди:

— Худудимизда Жағалбайли, Қорақудуқ, Олтиш маҳаллалари жойлашган бўлиб, уларда жами 11746 нафар аҳоли истиқомат қилади. Кўпчилик "Мебелчилар маҳалласи" деб атайдиган Олтишда ишонасизми, аҳолининг тенг ярми хунармандчиликнинг турли йўналишлари билан машғул. Бекор юрган одамни кўрмайсиз.

Раиса бизни Хусан ака Эшматовлар хонадонига бошлади. Бу оила аъзолари салкам 20 йилдан бери сандиқ ва бошқа хил уй-хўжалик жиҳозлари тай-

беминнат хизмат кўрсатиб келаётган оилалардан бирини таништирсам", дея Саъдулла Каримовлар хонадонига чорлади. Қизиқ, аввалига ҳайрон бўлди ва у кишини қаердадир кўрганимизни айтсак, ўзлари жилмайганча, "Э, ҳа, кечагина телевидорда ошпазлар беллашувида кўзингиз тушгандир-да", деб

си Сайёра Маннопова. — Нега десангиз, ҳозир одамларнинг маънавий дунёси, бугунги даврга бўлган муносабати кескин ўзгарди. Айниқса, хотин-қизларимизнинг аксарияти Президентимиз, ҳукуматимиз томонидан ўзларига кўрсатилаётган ғамхўрлик ва эътиборни ҳар қадамда чуқур ҳис этган ҳолда, ҳам жамият ҳаётида, ҳам ўз оилаларида маънавий, ижтимоий муҳитни яратиб ва мустаҳкамлашда фаоллик кўрса-

ИСТИҚЛОЛ ИМКОНияТЛАРИ

ҳамиша хабардор, — дейди Руқия Ҳамдамова. — Масалан, биз кам таъминланган оилалардан бири эдик. Маҳалла аҳлининг кўмаги билан банк томонидан берилган имтиёзли кредит ҳисобига ҳозирги кунда уйимизда қорамол боқаяпмиз. Бола-чақаларимнинг сут-қатиққа муҳтожлиги йўқ.

Қорақудуқ маҳалласи ҳам барча соҳаларда бошқа ҳудудлардан сира қолишмаслигини алоҳида таъкидлар экан, янги сайланган оқсоқол Хуррам Туропов бизга бу ерда аҳолига хизмат кўрсатаётган йиғирмадан ортиқ тадбиркорлар, 16 та фермер хўжа-

ҳаммаси мустақиллик шарофатидан-да...

Шу маҳалла фуқароси, тажрибали деҳқон Рустам Шариповни ҳам олтиндай товланиб ётган галлазорда учратдик. Эрта-индин хирмонларимизга ризқ-насиба бўлиб уюладиган, кўп ўтмай дастурхонимизни безайдиган бўлиқ бошоқларга қараб, бу йилги ҳосилни чамалаётган мулкдор "Эсирган Холдор" фермер хўжалигининг 32 нафар

Ватан остонадан, ободлик эса маҳалладан бошланади

қўйди. Қарийб 16 йилдан буён туман аҳлига баҳоли қудрат хизмат қилиб келаётган Саъдулла ақанинг турмуш ўртоғи Наргизахон ҳам Бўқада замонавий пардалар тикиб берадиган қўлгўл чевар сифатида танилган экан...

"Чигатой" ҚФЙига қарашли Жағалбайли маҳалласини кичик шаҳарча дейишганича бор экан. Намунавий лойиҳа асосида қурилган, замон талабларига мос, барча қулайликларга эга 35 та хонадон соҳиблари истиқлолимизга шукроналар келтириб яшашаётганига гувоҳ бўлдик.

тишаяпти. Яна бир эътиборли жиҳати, бугунги кунда маҳалламиз аёллари ҳамма соҳада фаол десам янглишмайман. Масалан, тўй-маросимларни ўтказишда бамаслаҳат иш кўрилаяпти, имкони борида, сарф-харажатлар камайтирилаяпти.

Дарвоқе, Сайёра опа ўзлари фаолият юритаётган маҳалланинг кайвони онахони, бир этак фарзандларни тарбиялаб, воғега етказган, 35 набира, 13 чеваранинг меҳрибон бувиси Каромат ая Тўхтабоева ҳақида ҳам тўлкиланиб сўзлаб берди. Бугунги до-

лиги, 2 та мактаб, ҚВП ва турли савдо-сотик дўконларини қувониб санаб ўтди. Маҳалланинг яқин ҳамкорларидан бири, юз гектар майдонда галлачилик ва пахтачиликка ихтисослашган ҳолда меҳнат қилаётган "Шаҳноза Мадёр" фермер хўжалиги раҳбари Дониёр Саримсоков эса гурунг орасида кўпам мактанмади. Аксинча, бундан 10-15 йил аввалги манзараларни эслади. Шу орада амалга оширилган мислсиз ўзгаришлар ўз-ўзидан бўлмаётганини, бундай ютуқларга тинчлик ва осойишталик, аҳиллик ва ҳамжихатлик ортидан, энг муҳими, Юртимиздаги осойишталик, фаровонлик ва тўқинчиликларга шукрона айтишни сира қанда қилмайдиган маърифатли Каромат ая "Оила ва жамият" газетасининг ҳам доимий мухлисларидан бири экан. У киши кўнгилларидаги истак ва ниятлари, шу билан бирга, айрим тақлиф ва мулоҳазаларини ҳам айтиб ўтди.

— Маҳалламиз жуда ям иноқ, ишчилик, кўз тегмасин, ҳамма бир-бирини ҳурмат қилади, ардоқлайди. Иссиқ-совуғидан

аъзоси шу саховатли замин ортидан оиласини обод қилаётганини қувониб таъкидлайди.

Гурунг орасида Рустам ака «Қоратош деган кичик маҳалламизда бир чевар қизимиз бор, тиккан ишларини кўрсангиз кўзингиз қувонади», деб қолди. Таклиф бизга ҳам маъқул тушди. Сув сепилиб, тоза-озода қилиб сўпурилган ҳовли дарвозасини тақиллатдик. Гўзал манзара: қуёш уфққа ботаётган шу лаҳзаларда намозшом гуллари қийос очилаётганига кўзимиз тушди. Хонадон бекаси Ҳалима опа пешвоз чиқиб, "Меҳмоннинг қадами кутлуг келади, дейишнинг рост экан-да. Қизанг, ҳозиргина Фотима кўзингга келган совчиларни қузнатдим-а! Насиб

ёрлаш билан машғул экан. "Ҳар бир уйда ўз қўлимиз билан ясаган мебелларни кўрсам, кўзларим қувнайди", дейди уста тадбиркорнинг ўғли Улуғбек. "Бу бизга ота мерос касб. Насиб этса, бизлар ҳам фарзандларимизга шу хунаримизни ўргатишни ният қилганимиз", деб қўшиб қўяди у.

Олтиш маҳалласининг яқиндагина сайланган раиси Ўткир Мавлонов бизга юзланиб, "Агар хўп десанглар, сизларга ибратли ва, энг муҳими, халқимизга

Мустақиллигимизнинг 20 йиллиги тўйи арафасида яна 15 та уй қуриб битказилиб, ўз эгаларига топширилишини айтarkan, маҳалла раиси Усмон ака Акулов ҳудудда фаолият юритаётган 17 та фермер хўжалиги, бир неча хунармандчилик цехлари, янги ҚВП, қатор маиший хизмат кўрсатиш шохобчалари аҳолига хизмат кўрсатаётганини алоҳида фахрланиб таърифлайди.

— Бизнинг Жағалбайлига кўпчиликнинг ҳаваси келади, — дейди шу маҳалла маслаҳатчи-

риломон кунларни алқаб, юртимиздаги осойишталик, фаровонлик ва тўқинчиликларга шукрона айтишни сира қанда қилмайдиган маърифатли Каромат ая "Оила ва жамият" газетасининг ҳам доимий мухлисларидан бири экан. У киши кўнгилларидаги истак ва ниятлари, шу билан бирга, айрим тақлиф ва мулоҳазаларини ҳам айтиб ўтди.

— Маҳалламиз жуда ям иноқ, ишчилик, кўз тегмасин, ҳамма бир-бирини ҳурмат қилади, ардоқлайди. Иссиқ-совуғидан

этса, тўйни белгиладик, келасизлар-а!" дея суюниб қаршилади.

Фотиманинг ўзи эса ичкарида шогирдлари билан келин لباسлари тикиётган экан. Хали ёш бўлишига қарамай, ўндан ортиқ қизларга устозлик қилаётган бу чевар қизга чин дилдан ҳавасимиз келди. Фотимага ўхшаган орзулари осмон қадар кенг ва тадбиркор келинчагу бегойимлар сафи кенгайиб бораётганидан мамнун бўлдик.

Дарҳақиқат, энг улуг ва энг азиз байрам — буюк истиқлолимизнинг 20 йиллиги арафасида юртимизнинг ҳар бир гўшасида кўнгилни осмон қадар юксалтирадиган бундай қувончли воқеаларга, манзараларга гувоҳ бўлсак, ҳеч ажабланмаймиз. Чунки тинчлик, тотувлик, аҳиллик ва кўнгил хотиржамлиги ҳукмрон бўлган Ватанимизнинг, ҳар қандай эзгулик ва яхшиликлардан ҳикмат излагуви халқни ҳар қанча улугласак арзийди.

Нигора ЎРОЛОВА,
Тошкент вилояти.

Ўзбекистон қадимдан машҳур алломалар, олиму фузалолари билан дунёга танилган. Шу билан бирга, енгилмас, кураги ерга тегмаган полвонлари билан ҳам доғру таратган. Халқимизда «Оққан дарё оқмай қолмас» деган ибратли нақл бор. Шу маънода буюк боболарига муносиб ворислар эканини исботлаб келаётган мард ва жасур ўғлонларимиз кўпчилигидан қанча фахрлансак арзийди. Ана шундайлардан бири курашнинг дзюдо йўналиши бўйича жаҳонда тенгсиз деб эътироф этилаётган Ришод Собировдир. Йўқ, бугунги саҳифамиз меҳмони спортчининг ўзи эмас, балки онаси Гулнора Собировадир.

Гулнора Собирова:

Ўзим ҳам кураш тушганман

— Чемпионнинг онаси деган шарафли номга сазовор бўлиш ҳам сиз учун бахт бўлса керак-а?

— Шахсан мен учун оиламизга Оллоҳ ато этган беш нафар фарзандимнинг соғу омонлиги, бахти бутунлиги, ҳаётда ўз ўрнини топиши ва, энг муҳими, ўз она Ватанига муносиб фарзанд бўлиб хизмат қилмоғи, илтимос, катта ҳарфларда ёзинг, БАХТдир! Энди Ришод-жонга келади деган бўлсак, у учинчи болам. Ўзим бошланғич синф ўқитувчиси бўлганим учунми, уларнинг таълим-тарбиясига жиддий қараганман. Дарсларини ўзлаштириши, қўшимча китоблар ўқишини каттиқ назорат қилиб турардим.

— «Куш уясида кўрганини қилади» деган иборани кўп эшитганмиз. Шундан хулоса қиладиган бўлсак, Ришоднинг курашчи сифатида танилиши ҳам бежиз эмасдир...

— Сизга айтсам, асли полвонлик унга бобомерос, қонида бор-да. Ота томонидан Ҳазратқул полвон деган елкаси ерга тегмаган бобомиз ўтган. У кишининг ўғиллари бўлмаган, қизлари, яъни мени қайнонам — Ришоднинг бувиси эди. Имомин қомилки, неварасининг эришадиган ютук-ғалабалари бобосининг руҳини ҳам шод этаётди.

Ришоддон болалигиданоқ чайир, ушлаган ерини қўйиб юбормайдиган, зуваласи пишққ эди. Яқин атрофда курашли тўй бўлса, отаси Ришодни олиб борар, у эса домд ўзидан катталарни енгиб қайтарди. Мен онаман-да, жоним ачиганидан «Кўйинг, ўз тенгилари бўлса чикаринг, бўлмаса, оборманг, бу ҳали жуда ёш, эзилиб қолади, бўлиб ўсмайди», деб ҳавотирланардим. Лекин ўзида қизиқчи катталиги боисми, қаерда кураш бўлса шу ёққа югурарди. Ундаги жиддий қизиқишини кўриб, махсус мактабга бердик. Сўраб-суриштирсак, Олот туманида спорт интернати бор экан. Ришод олтинчи синфдан бошлаб, ўша ерда ўқиб бошлади. Биринчи олиб борган куним ҳеч эсимдан чиқмайди. Ҳамма синовлар ўтиб, ўқишлар бошланиб кетган экан. Мураббий Ришодни интернатдаги курашчи болалар билан синаб

кўрганди, ҳаммасини бирма-бир енгиб чиқди ва ўша кундаёқ интернатга қабул қилинди. Орадан кўп ўтмасдан кетмак 29, 32, 38 кг. вазнлар бўйича Ўзбекистон чемпиони бўлди.

— Ришоднинг бошқа фарзандларингиздан ажралиб турадиган жиҳатлари борми?

— Ҳар бир гулнинг ўз ифори бўлганидек, бешаласи беш хил дунё. Ҳаммасининг ўз қизиқиши, дунёқараши, феъл-атвори бор. Ришод ёшлигиданоқ жуда очикқўнгил, саранжом-саришталини яхши кўрадиган, озода эди. Ҳеч кимга оғирлигини туширмасди. Керак бўлса қиймларини ҳам ўзи ювиб, уй юмушларида менга яқиндан ёрдам бериб турарди. Уйдан сал узоқда яшагани учунми, отаси иккимизга ниҳоятда меҳрибон. Ҳозиргача бизлар билан маслаҳатлашмасдан бирор иш қилмайди.

— Унинг мусобақалардаги беллашувларини ҳам кузатиб турасизми, ёки бошқа спортчиларнинг оналари...

ТАХРИРИЯТДАН:

Кечагина Гулнора опага кўнғироқ қилсак, бошлари осмонга етиб, «Эшитдингларми, ўғлим Москвада бўлиб ўтган халқаро турнирда бешта рақибини енгиб, ўз вазн тоифасида биринчи ўринни эгаллади», деб қолди. Дарвоқе, дзюдо бўйича «Катта дубулга» туркумига кирувчи мазкур мусобақа ҳам Олимпиада йўлнамасини кўлга киритиш учун асосий босқичлардан бири саналади. Шу маънода, айни пайтда 60 кг. вазн тоифасида жаҳон рейтингда ягона пешқадам деб тан олинган Ришод Собиров учун янада катта имкониятлар очилмоқда.

ИФТИХОР

га ўхшаб юрагингиз чидамайдими?

— Шу гурунг баҳонасида сизга бир сирни очайми, қизим? Буёғини айтсам, менинг ўзим ҳам болалигимда яхшигина кураш тушардим. Мақтанишга йўйманг-у, ҳатто қишлоғимиздаги айрим ўғил болаларни ҳам енгганман. Ўзим жиддий қизиқганим учун Ришоднинг ҳам ҳар бир баҳсига астойдил эътибор бериб қарайман. Қаерда қандай хатоликка йўл қўйди, қайси усулни тўғри ишлатди, аниқ сезиб, жонхалак бўлиб тураман. «Вой, бекор шундай қилди-да, бошқачароқ усулни ишлатса бўлмасми?» деб ҳаяжонланиб кузатаман. Келганидан кейин камчиликларини айтаман. Ўғлим Олотда ўқиган маҳали ўқишдан шанба-якшанба кунлари уйга келса, битта хонага кириб, катта кўрпани тўшардим-да, ишонасизми, уни ўзим синаб кўрардим. Шунинг учунми, дзюдонинг анча-мунча қоида-усулларини ўрганиб олганман.

— Спорт-да бу, мусобақани ку кўяверинг, ҳатто машгулотларда ҳам арзимаган қалтис ҳаракати туфайли жароҳат олиши мумкин. Ана шундай пайтда кўнглингиз ўқсиган вақтлар ҳам бўлганми?

— Курашни мардларга чиқарган. Номарднинг йўли бошқа. Чидаш керак, энди ортга қайтиш йўқ. Тўғри, курашда бундай ҳолатлар бўлиб туради. Бир марта қўли синди, бир марта оёғи синиб, операция қилишга тўғри келди. Жуда сиқилдим. Охири «Ришоддон, бола, кел, бошқа соҳа билан шуғуллана қолгин, қийналасан», дедим раҳимим келиб. «Йўқ, онажон мен курашсиз ҳаётимни тасаввур этишим қийин, ҳали олдинда қанча жиддий жанглар турибди, фақат дуо қилсангиз бўлди, мен сизлардан куч-қувват оламан», деди. Энди, шу гапидан сўнг эътироз билдира оламаними? Омадини берсин.

— Гулнора опа, ўғлингиз бугунги кунда оиласи билан пойтахтда яшайпти. Кўпчилик муҳлисларимизни келинингиз, кимсан машҳур чемпионнинг турмуш ўртоғи қандай аёллиги қизиқтиради...

— Ферузахон зиёли, ўқимишли аёл. Касби биолог. Ҳозирда ширингина набирам Элшодбекнинг тарбияси билан машғул. Худого шукр, бурсак хурмат-иззатимизни жойига қўяди. Худди ўзим орзу қилганимдек, очикқўнгил, ширинсўз, саҳий келимин бор. Кўп масалаларда ўз қизимдек у билан маслаҳатлашаман. Ришоддонни қадрлайди. Илоё, кўша қаршисин!

«Оила ва жамият» муҳбири
Шаҳноза РОФИЕВА сўхбатлашди.

ТАНАФФУС — «Танаффус» сўзининг шаклига эътибор қилсангиз, унда «нафас» деган сўз борлигини илғаб olasиз. Тилимизда фаол қўлланадиган бу сўзнинг туб илди-зи «нафас олди» деган маънони билдиради. Шундан келиб чиқиб, бу сўз «нафас ростлаш», «дам олиш» маъноларини англатади.

Ўқувчилар танаффусга чиқишди.

БАҚО — Бу сўз мумтоз адабиётимизда ҳам фаол қўлланган. «Боқий» сўзи билан унинг ўзаги бир. «Бақо» сўзи «абадийлик», «мангулик», «давомли», «доимий» деган маъноларни билдиради. Бу сўзнинг туб илди-зи «узоқ сақланди» деган маънони англатган. «Ўзбек тилининг этимологик луғати»да изоҳланишича, бу сўз абадийгача дахлдор жуда юксак тушунчаларни ифодалаши билан бирга баъзида халқ тилида оддий сифат шаклида ҳам келади. Масалан, «боқибегам» деган сўз, «доимий беғам», «ўта даражада беғарво» мазмунини билдириб келади. Лекин «бақо» сўзи асосан, тилимизда абадийгача маъносини қўлланади.

**То муҳаббат умридек
Умри бақо бўлсин кўёш.**

Эркин Воҳидов

ЧИНОҚ — Тилимизда бу сўз «қулоғи кесилган», «қулоғи кертик» деган маъноларни ифодаб келади. Ўзбек тилининг этимологик луғатида изоҳланишича, «чиноқ» сўзи қулоғи кичкина ёки чандикли кишиларга қўйиладиган лақаб маъносини ҳам таъкидланган. Шунингдек, тилимизда «чиноқчи» деган сўз ҳам бор. Бу сўз чорва молларининг қулоғини кесиб ёки кертиб тамға, нишон солувчи кишига нисбатан қўлланади.

**Ёдгорхўжанинг амакиси
Қосимхўжа... Тўрақул чиноқнинг
сартароши бўлган.**

Шукур Холмирозев

«ЯЛАНҒОЧ» — бу сўз «яланг» сўзидан келиб чиққан. Қадимда «ўт тушган жой каби қора, заранг, гиёҳ битмас ер»га нисбатан «яланг» сўзи ишлатилган. Демак, «яланг»+«оч»дан «яланғоч» сўзи дунёга келган.

**Эшқобил ШУКУР
тайёрлади.**

Маҳалламиз оқсоқоли ҳаммаша баланд овозда гапирар, элнинг тўй-маъракаларида, ҳашарларида бош-қош бўларди (уйимизда ҳам у кишининг иштирокисиз бирор тадбирнинг ўтганини эслолмайман). Маърақа ўтадиган хонадонга биринчилардан бўлиб етиб келган оқсоқол (тўй эгаларининг «Тонгги соат тўртда оқсоқол келиб уйғотди», дея гапирганларини кўп эшитганман) жадаллик билан ишга киришарди: «Кеча тайинлаганимдек, фалончи, сен ошпазларга бош бўласан, пистончи, сен меҳмонларни кутиб олиб, курга ўтказасан...». Ҳеч ким унинг сўзини ерда қолдирмасди, ақсинча, «Бу ишни оқсоқол менга ишониб топширди», деб мамнуният билан гурурланиб кўярди.

Қишлоғимиздаги бир отахонни яхши эслайман. Баланд бўйли, иссиқ истарали, кўзлари доимо қақнаб, қалин оппоқ қошлари чимирилиб турадиган, олтиш ёшлардан ошган бўлса-да, илдам ҳаракатланиб, ўзини бардам тутадиган бу инсонни барча «оқсоқол» деб атади. У киши бирор гап бошлашдан олдин оппоқ соқолини бир тутимлаб кўярди (дастлаб отахонни соч-соқоли оқ бўлгани учун ҳам «оқсоқол» деб аташса керак деб ўйлардим).

Оқсоқол

Оқсоқол қишлоғимиздаги етти ёшдан етиш ёшгача барчани танирди. Агар исмини билмаса, «У, фалончининг ўғли ёки пистончининг қизи», дея мурожаат қиларди. Одамлардан маслаҳатини, ёрдамини аямасди. Халқнинг шодлиғи қайғусига қамарбаста эди. Ҳозирда ҳам эл-

юрт фидойиси ҳақида гап кетса, кўз олдимда дастлаб ўша оқсоқол сиймоси гавдаланади...

Мустақиллик йилларида мамлакатимизда барча жабҳада бўлгани каби ижтимоий-сиёсий соҳада ҳам қатор ислохотлар амалга оширилди. Эндиликда халқимизнинг азалий қадрият-

ларини ўзида мужассамлаштирган, миллий ўзлиги ва тарихий аъёнларини намоён этган маҳаллага фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш институти сифатида қаралмоқда. Бундай эътибор эса юртимизда олиб борилаётган сиёсатнинг халқчиллигини кўрсатаётди. Шу кунларда республикамиздаги 10 мингга яқин ўзини-ўзи бошқариш органи — маҳаллаларда фуқаролар йиғинлари раислари (оқсоқоллари) ва уларнинг маслаҳатчилари саволи ўтказилмоқда.

Юртбошимиз 2010 йил 12 ноябрда илгари сурган концепцияда ҳам фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш институти — маҳалла фаолиятининг ташкилий асосларини янада такомиллаштириш, унинг вазибалари қўла-

ЖАРАЁН

мини кенгайтириш, ўзини-ўзи бошқариш органилари раислари (оқсоқоллари) ва уларнинг маслаҳатчилари энг муносиб фуқаролар ичидан сайланишини таъминлаш долзарб аҳамият касб этишини алоҳида қайд этди. Зеро, маҳалладошларининг ҳурматино қозongan кишининг сўзи ўткир бўлиб, айтган гапи ҳеч қачон ерда қолмайди. Қолаверса, оқсоқол каттаю кичика панд-насихат қиларкан, аввало, ўзи шахсий ўрнат бўлсагина, ўғилларининг тасирини янада ошади.

**Мавлуда ЗАРИПОВА,
Бухоро иқтисодиёт ва
банк коллежи ўқитувчиси.**

Саида Йўлдошева,
олий тоифали шифокор,
тиббиёт фанлари номзоди,
реанимация, интенсив даво-
лаш ва анестезиология бўли-
ми шифокори:

— Бизнинг бўлимимизда да-
воланаётган болалар ва чақо-
лоқларнинг аксариятини кам-
конлик, ўпка зотилжамии (пнев-
мония), конъюнкцион ёки не-
ротал саргайиш хасталигига ча-
линганлар ташкил этади. Ўз-
ўзидан ҳақли савол туғилади:
Нега чилласи чиқиб-чиқмаган
гўдаклар касалхонага тушиб
қолди? Ўттиз йиллик тажриба-
дан келиб чиққан ҳолда шунини
айтишим мумкинки, айрим ёш
оналар ҳомиладорлик даврида
ўз саломатлигига, ҳомила пар-
варишига эътиборсиз бўлиша-
ди. Уларнинг бундай лоқайд-
ликлари оқибатида нимжон, ка-
салликларга мойил чақалоқлар
дунёга келади. Ҳаётини бир ми-
сон: бир соатча аввал қирқ кун-
лик чақалоқни олиб келишди.
Бола жуда нозик, камҳаракат
эди. Онасининг рангиди ранг
йўқ. Биз зудлик билан унинг
қон миқдорини аниқладик. Минг
афсусли, кўрсаткич 48 чиқди.
Болага аниқ ташхис қўйилиб,
керакли муолажаларни бошлаб
юбордик. Ёки саргайиш хаста-
лигига чалинган аёл саба-

Маълумки, Президентимизнинг 2009 йил 13 апрелда имзо-
ланган «Она ва бола саломатлигини муҳофаза қилиш, соғлом
авлодни шакллантиришга доир кўшимча чора-тадбирлар тўғрисида» ҳамда 2009 йил 1
июлдаги «2009—2013 йилларда аҳолининг репродуктив саломатлигини муҳофаза қилиш, соғ-
лом бола туғилиши, жисмоний ва маънавий баркамол авлодни вояга етказиш борасидаги
ишларни янада кучайтириш ва самарадорлигини ошириш чора-тадбирлари дастури тўғри-
сида»ги қарорлари ижросини таъминлаш нафақат соҳа вакиллари, балки мамлакатимиз
аҳолисининг кенг қатламига ҳам алоҳида масъулият юклаши табиий. Республикаимизнинг
барча ҳудудларида ҳаётга кенг татбиқ этилаётган «Соғлом она — соғлом бола» деган иб-
ратли гоя, аниқ белгиланган хайрли мақсад замирида ҳам фарзандларимиз сийҳат-саломат-
лиги билан бевоқифа бўлиқ сарф-ҳаракатлар ётибди. Шу маънода пойтахтимизнинг Юно-
субод туманидаги 1-клиник болалар шифохонаси ходимлари томонидан амалга оширила-
ётган кенг қўламли чора-тадбирлар эътиборга лойиқдир.

Бемор бўлмасдан бурун...

би ҳам онанинг ҳомиладорлик
даврида тўғри парвариш қилин-
маганидир.

Бўлғуси оналар тўғри овқат-
ланиш тартибига риоя қилмаса,
кўп шамолласа ёки жигар хас-
талиги билан оғриб, ўз вақтида
даволанмаган бўлса, туғилган
гўдак териси чилла пайтида са-
рғая бошлайди. Онага зудлик
билан муолажалар қилинса, ўн
кунлар ичида бу хавф бартараф
этилиши мумкин. Ҳар қандай
ҳолда ҳам шифокор кўригига
бориш шарт. Акс ҳолда, бу хас-
талик асоратлари туфайли кей-
инчалик болада ақли заифлик,
хотира сустлиги рўй бериши
мумкин.

Нигора Раҳимова,
олий тоифали шифокор,
тиббиёт фанлари номзоди,
педиатр:

— Ҳар бир ота-она ўз фарзан-
дининг соғлом, бақувват бўлиб
ўсишини чин дилдан истайди.
Энг масъулиятли давр эса гўдак
ҳаётининг биринчи йили ҳисоб-
ланади. Онанинг биринчи галда-
ги вазифаси кун тартибини тўғри
ташқил қилиши керак. Яъни ча-
қалоқнинг уйқуси, овқатланиши,
парвариши ва тоза ҳавода сайр
қилишини тўғри йўлга қўйиши
муҳим ўрин тутади. Энг асосий-
си, гўдак албатта, она сuti бил-
ан эмизилиши шарт. Турли хил
баҳоналарни рўқач қилиб, уни

СОҒЛОМ ОНА — СОҒЛОМ БОЛА

суддан чиқариш саломатлигига
путур етказди. Натижада, иммун
танқислиги авж олиб, тез-тез ка-
салликка чалинади. Унутмайлик-
ки, ҳеч бир озука она сутининг
таркибий тузилиши фойдалили-
ги билан тенг кела олмайди. Ун-
даги углеводларнинг энг фойда-
лиси лактоза ҳисобланади. Кич-
кинтойларнинг бақувват бўлиб
ўсиши айнан ана шу моддага боғ-
лиқ. Лактоза ёрдамида митти
организм темир, кальций ва яна
бошқа кўплаб витаминларни
қабул қилади. Она сутидидаги
ёғлар боланинг тез ўсиши, унга
ойма-ой вазн қўшилишини таъ-
минлайди.

Эмизикли аёл ҳар куни ка-

мида биттадан олма ёки нок ей-
иши, 1-2 пиёла қатик, творог,
кўпроқ гўшти таомлар истеъ-
мол қилиши зарур.

Машкура Исроилова,
олий тоифали шифокор,
микроневрология бўлими ил-
мий мудири:

— Кўп марта гувоҳи бўлганман,
айрим ота-оналар фарзанд-
ларининг йиғлоқи, беҳаловат, ин-
жикликларидан шикоят қилишади.
Бу миёсида қон айланишининг бу-
зилиши билан туғилган чақалоқ-
ларда кўпроқ учрайди. Она ҳоми-
ладорлик даврида кўп асабийлаш-
са, стресс, депрессия ҳолатлари-
га туша, витаминлар етишмовчи-
лиги сезилса ёки тўйиб ухламаса,
кўп шамолласа, ҳомиланинг бош
миёсига таъсир кўрсатади ва бола
она қорнида димикади. Бундай
ҳолатларда унга маълум миқдор-
даги кислород етиб бормайди.
Оқибатда, у миёсида қон айланиш
мувозанати бузилган ҳолда туғи-
лади. Бу касалликни ҳам, албат-
та, даволаса бўлади. Фақатгина ўз
вақтида шифокор назоратидан
ўтиш орқалигина касаллиқнинг ол-
дини олиш мумкин.

“Оила ва жамият” мухбири
Барно МИРЗААХМЕДОВА
ёзиб олди.

Қўш устунли иморат

Бу аёл тез-тез ҳузуримга ке-
либ туради. Ҳар гал келганида
далда берман. Кўнгалда умид
учқунларини уйғотишга
ҳаракат қиламан. У тас-
кин тоғандай бўлади.
Аммо орадан қанчадир
муддат ўтгач, яна йиғлаб кела-
ди.

Уни кўп йиллардан буён та-
нийман. Яхши бир оиланинг
фарзанди эди. Турмушга чиқди.
Фарзандлар кўрди. Тинчгина
яшаётганди. Бироқ у янада ях-
широқ яшагиси келди. Эрининг
топиб келганига қаноат қилма-
ди. Талабни қатта қўйди. Эри эса
имкониятидан ортигини бажа-
ролмади. Натижада, аёл ўғлини
ташлаб, қизини олиб, отасини-
кига кетиб қолди. Эри орқаси-
дан кўп борди. Аммо қайтмади.
Қайтишни истамади. Шундан
сўнг турмуш ўртоғи бошқа аёл-
га уйланди...

Аёл эридан воз кечиб кета-
ётганида орузлари бир дунё
эди. Аммо ҳаёт у йўлганчаллик
текис ва тўқис эмаслигини кеч
тушунди. Эрини ҳор қилиб кет-
ган аёлни биров сўраб ҳам кел-
мади. Пул топаман деб ўзини юз
қўйга солди. Савдо-сотик билан
шуғулланди. Сўнг... турфа эр-
каклар билан ҳам танишиб олди.
Ёшгина қизчаси қўзи ўнгида бе-

гона кишиларга зиёфат беради-
ган, ҳатто ароқ ичадиган бўлди.

Йиллар ўтди. Вақт темир из-

БАХТ ОСТОНАСИ

ларини аёлнинг пешонасига,
юзларига ботирди. Аҳин тушди.
Сочлари оқарди. Она тарбияси-
ни олган қиз ҳам енгилтабиат
бўлиб ўсди ва бир йигитнинг ор-
тидан узоқ вилоятга кетиб
қолди. Кексайган аёл уйда
ёлғиз қолиб кетди...

У ҳар гал ҳузуримга келгани-
да ёлғизлигидан шикоят қила-

ди. Биттаю битта қизи дом-да-
раксиз кетганидан, ўғли эса уни
тан олмаганидан қуйнади. Бу-
ларнинг ҳаммасига ўзи айбдор
эканини ҳам билади. Бир гал
“Менинг ҳаётим бошқалар учун
аламли сабоқдир. Ҳеч ким,
ҳатто душманам ҳам бундай
енгил-елпи турмушни танла-
масин. Сизнинг ҳузурингизга
никоҳдан ўтувчи ёшлар келгани-
да, албатта, шулар ҳақида гапи-
ринг”, деди.

Дарвоқе, бугунги кунда аёл-
нинг турмуш ўртоғи қўша-қўша
фарзандлар, набиралар давра-
сида. Аёл ташлаб кетган ўғли ҳам
яхши бир касбнинг эгаси. У ўғай
онасини ўзининг онасидай хур-
мат қилади. Ораларида ҳеч қан-
дай беғоналик йўқ. Буни аёл ҳам
билиди. Шу учун ҳам ёнаётган
юрагини қандай ўчиришни бил-
майди. Таскин излаб ёнимга ке-
лади...

Бу кундалик турмушимизда
учрайдиган оддийгина бир ҳол.
Ахён-ахёнда бўлса ҳам ана шун-
дай воқеалар учраб туради.
Оиланинг муқаддаслигини тан
олмаган киши охири-оқибат аф-
сус чекади. Саёқ юрган тақдир
ейди. Чунки оила қўш устунли
иморатдир. Бу устуннинг битта-
си кулаган тақдирда ҳам иморат
омонат бўлиб қолади.

Ойсара ХОЛИҚОВА,
Китоб туман ФХДЁ
бўлими ходими.

Инсон ҳуқуқлари — олий қадрият

Муқтазиллик йилларида инсонларвар демок-
ратик ҳуқуқий давлатни барпо этиш ва фуқаро-
лик жамиятини институтларини шакллантириш бил-
ан боғлиқ изчил ислохотлар амалга ошириб
келинмоқда.

Республика миқёсида 25 апрелдан 25 майга
қадавр ушроқлик билан ўтказилган «Инсон
ҳуқуқлари — энг олий қадрият» ҳуқуқий савод-
хонлик ойлиги вилоятимизда ҳам самарали кеч-
ди. Жумладан, 8-сонли давлат нотариал идора-
си ходимлари ойлик доирасида Наманган шаҳ-
ридаги 32-, 22-, 26-мактаблар, Наманган давлат
муҳандислик иқтисодиёт институтини қошидаги ака-
демик лицей, Наманган шаҳар юридик коллежи
ҳамда Навоий ва Лутфий маҳаллаларида очик
мулоқотлар ташкил этишди. Тадбирларда аҳоли
онгига муқтазил юртимизда амалга оширилаёт-
ган бунёдкорликлар ва мамлакатимиз иқтисодий-
ижтимоий ҳаётида рўй бераётган бекиёс ижобий
ўзгаришларга алоҳида ургу берилди.

Эътиборга лойиқки, Президентимиз Ислам
Каримов БМТ Бош Ассамблеясининг мингйиллик

ривожланиш мақсадларига бағишланган олий да-
ражадаги ялпи мажлисида истиқлол йилларида
юртимизда инсон ҳуқуқлари энг олий қадрият си-
фатида тан олинганини, жамиятда ҳар бир шахс-
нинг эркин ва фаровон яшаб, муносиб турмуш
тарзига эга бўлиши таъминланаётганини аниқ да-
лиллал билан асослаб берди. Таъкидланганидек,
ўтган йиллар мобайнида мамлакатимизда ялпи
ички маҳсулот 3,5, аҳоли жон бошига ҳисобла-
ганда эса 2,5 баравар ўсди, аҳолининг ўртача иш
ҳақи 14 баравар ошди. Давлатнинг ижтимоий соҳа
ва ижтимоий муҳофаза учун сарф-харажатлари 5
баравардан зиёд қўлайди. Ҳар йили давлат бюд-
жетининг 50 фоиздан ортиғи ижтимоий соҳага
йўналтирилмоқда... Мазкур масалаларда яна қанча-
дан қанча рақамларни, кўрсаткичларни келтириш
мумкин. Бир сўз билан айтганда, бугунги кунда
мамлакатимизда инсон ҳуқуқларига энг юксак,
олий қадрият деб қаралаётир.

Дилбар ТОЖИДИНОВА,
Наманган шаҳар 8-сонли давлат
нотариал идораси нотариуси.

“ЗУККО” НТМ ўқув маркази

сизларни замонавий турдаги ўқишларга таклиф этади.

1 ойлик ўқиш. Тезкор гуруҳлар

Оилада биринчи ёрдам — 105 000 сўм.
Уйғур таомлари — 40 000 сўм.
Тортларни олий даражада безатиш — 60 000 сўм.

2 ойлик ўқиш

Европа ва миллий таомлар 1 ой учун — 40 000 сўм
Кандолатчилик 1 ой учун — 35 000 сўм
Элита парда ва чойшаблар 1 ой учун — 35 000 сўм
Компьютер 1 ой учун — 40 000 сўм.
Сартарошлик 1 ой учун — 35 000 сўм.
Қўлда тўқиш 1 ой учун — 35 000 сўм.

3 ойлик ўқиш

Оилада биринчи ёрдам 1 ой учун — 35 000 сўм
Рус тили 1 ой учун — 35 000 сўм.
Инглиз тили 1 ой учун — 35 000 сўм.
Бухгалтерия 1 ой учун — 50 000 сўм.
Электр асбоб-ускуналарини созлаш 1 ой учун — 50 000 сўм.
Бишчи-тикиш 1 ой учун — 35 000 сўм.

Терминал бор

Гувоҳнома 000047

Манзил: Тошкент шаҳри “Тинчлик” метро бекати ёнида.
Тел: 242-36-71
Хоразм вилояти Урганч шаҳри. Тел: (+99862) 221-68-23
Қўқон шаҳри Фуркат кўчаси. Тел: (+99873) 737-44-14

«ЎКТАМХОН-НУР» ЎҚУВ МАРКАЗИ

қуйидаги ўқув курсларига таклиф этади:

Тикуччилик — 3 ой, бошловчилар — 6 ой.
Тўй ва оқшом либослари — 1-2 ой.
Аёллар костюм-шим, плаш-пальто — 1-2 ой.
Ҳамшира — 6 ой, 4 ойлик ўқиш.
Ҳамшира (тезаур) — 3 ой (амалиёт билан).
Тиббий массаж — 2 ой. Нуктали — 1 ой.
Торт ва пишириқлар — 2 ой.
Пишириқлар олий курси — 1 ой.
Уйғурча, Европа таом ва салатлар — 1 ой.
Аёллар сартарошлиги — 3 ой.
Педикюр, маникюр — 1 ой.
Сартарошлик — 3 ой.
Тўй ва оқшом турмақлари ва макияж — 1 ой.
Бухгалтерия ҳисоби — 3 ой.
Элита парда ва чойшаблар тикиш — 1 ой.
Элита парда ва чойшаблар тикиш олий курси — 1 ой.
Сартарошлик — 2-3 ой (ўғил болалар учун).
Қаштачилик — 3 ой (машинада чышыкка).
Тикуччилик — 2 ой.
Инглиз тили — 3 ой, бошловчилар — 6 ой.

Рус тили — 3 ой, бошловчилар — 6 ой.
Бисер, яъни мунчоқ тикиш — 2 ой.
Сунъий гул ясаш — 1-2 ой.
Компьютер сабоқлари — 2 ой.
Интернет — 1 ой.

Барчаси амалиёт билан
Етоҳона мавжуд.
Ўқишни тугатганларга
ДИПЛОМ берилади.

Манзил: Тошкент шаҳри Юнусо-
бод тумани 3-мавзе 1-уй
31-хона. Мўлжал: Юнусобод
деҳқон бозори бош томони
орқасида.

Тел: (8 371) 221-17-95, 221-77-72
(18⁰⁰), 225-97-93 18⁰⁰ дан
22⁰⁰ гача.

Филиал
Манзил: Ҳамза тумани Фарғона
йўли кўчаси, Қўйлик, 4-уй
40-хона. Мўлжал: Қўйлик кичик
бозори. Тел: (8371) 295-97-82
+99897 785-90-30 (кундузи)

«Ўзкоммуноқувташкелотчи» республика ўқув маркази

«БУХГАЛТЕРИЯ ҲИСОБИ»

ўқув курсига таклиф қилади
Ўқиш даври — 1 ой

Манзил:

Тошкент шаҳри Ниёзбек йўли кўчаси, 1.
(«Минор» метро бекати)
Тел.: 234-17-08, 343-94-98

Бобосидан қолган, нураб-тўқилиб бораётган уйни бузиб, янгиланган бўлган Жўраҳон аканинг кўзи пойдевор остида чиққан қозғога ўроғлиқ бир нарсаса тушди. Юраги шиг этди. Хаёлининг кўчасига шу лаҳзада нелар келиб, нелар кетмади дейсиз? Бу қозғо ичида нима бор экан-а? Бир замонлар миришкор деҳқон ўтган Умрзоқ бобонинг авлодларига атаган бойлик-меросимини?... Балки, муҳим бир масалада фарзандлар тақдирига оид эзиб кетган мактубидир?

У ана шуларни ўйларкан, ўроғлиқ қозғо авайлаб қўлига олди. Шу пайт димоғига гул этиб, тамаки хиди урилди. "Э, бўлди, — у мийиғида қулди, — бу пахсакаш устанинг носвойи бўлса керак, пойдеворни тиклаётиб, кайф устида унутиб қолдиргандир..." Тамаки чекиш тугул чеккан одамни кўрса бир кўча нариддан ўтадиган отахон ҳалиги қозғога ўзидан андак нари тутиб, астагина очди. Очди-ю, хаёлидан ўтказганларининг ҳеч бирига ўхшамайдиган нарсаса... бир донга бугдой бошоғига кўзи тушиб анг-танг бўлиб қолди. "Ие, бу қанақаси бўлди-кан? — деб ўйлади, кўнглига қутилмаганда келган фикрдан руҳи ёришди. — Э, бўлди, бошоққа курт-кумурсқа ораламасин, деб қозғога ата-йин тамаки сувиға бўктириб ўрашган... Унинг юз-юз эллик йилнинг нарисиди тикланган бино остида олтиндек товланиб туришини кўрсангиз эди! Шунчалик авайлашбдими, демек, бу оддий бугдой эмасга ўхшайди."

Сирасини айтганда, отахон бир гапнинг тағига етмагунча сиртига чикармайдиган оғир, вазмин одам. Шу тўфайли пойдевор остида топилган бугдой ҳақида оила аъзоларига ҳам, ёру биродарларига ҳам тиш ёриб гапирмади. Топилмани яна олдингидай қилиб ўради-да, ҳеч кимнинг кўзи тушмайдиган жойга беркийтиб қўйди. Куз келишини кутди.

Кеч кузда Жўраҳон ака бугдой бошоғини қўйган жойидан

олиб, шундоқ ҳовлидаги гулзор ёнига, кафтдеккина жойга экиб қўйди. Эканининг эртаси ҳавога булут чиқиб, ёмғир севалади. Кўп ўтмай, ер бетини ям-яшил гиламдек майсалар қоплади.

Хар ўтган-кетганда бугдойзорига синчков назар ташлаб юрди. Хар бир туп бугдой баҳор адоғида ҳосилини кўтаролмай мажнунтолдек эгилиб қолди. Бошоқларнинг бўлиқлиги унинг

ни яхши биларди. Шу боис у "янги ҳосил"ни илк бор марғизорлик таниши, кўзли деҳқонлардан Ҳакимжон Файзиевга кўрсатди.

— Э, бу жуда бошқача бугдой экан-ку! — деди Ҳакимжон. — Қани, мен ҳам озроқ экиб кўрай-чи...

Учғулликка деб олти килоча бугдой олиб кетган Ҳакимжон келгуси йилнинг ёзида оғзи

ПОЙДЕВОР тагидан ТОПИЛГАН... БОШОҚ

Суратда: Жўраҳон ота Умрзоқов чуствик фермер Сойибжон Жўраев билан бўлиқ бугдой бошоқларини кўздан кечиришяпти.

диққатини тортди. Бир бошоқ донини санаб кўрди — роппароса 242(!) та чиқди.

Шу пайтгача ўз топилмаси ҳақида бировга оғиз очмаган одам шундан кейин индамасдан туролмади. Битта бошоқнинг шунча дон қилиши шу пайтгача қузилмаган воқеа эди-да. Кейинги йилларда бир неча йил Поп туман "Нуроний" жамғармасига раис сифатида оқсоқолларга бош бўлиб, дала кезган, не не омилкор деҳқонлар, галларкорлар билан суҳбатлашган Жўраҳон ака бир бошоқ нари борса 70-75 тагача дон қилиши

қулоғида Жўраҳон акани йўқлаб келди.

— Бугдой эмас, бараканинг ўзгинаси экан бу! — деди ҳаяжонли. Олти килосидан роса ўн тўрт қоп бугдой олсам-а! Мана сизга икки қоп қапсан. Мана буниси эса янги ҳосилдан ёпилган нон, татиб кўринг-а...

Жўраҳон ака оппоқ, бўрсилдоқ нонлардан бирини авайлаб қўлига олиб, четидан бир тишламгина синдириб оғзига солди. Нон жуда тоғли эди.

Оқсоқолнинг дили ёришди. "Бобомиз бежиз мерос қилиб қолдирмаган эканлар-да", деб

қўйди ички бир ғурур билан.

Бу орада Жўраҳон аканинг ўғли поплик, чуствик, косонсойлик фермер дўстларига янги бугдойдан "экиб кўринглар" деб оз-оздан берворибди. Жўраҳон ака буни чуствик фермер Эркин Мадалиев эшигини қоқиб келганда билди.

— Оқсоқол, сизга минг раҳ-

"Ўроқда йўқ, машоқда йўқ, хирмонда ҳозир", деганларидек, ўзича унга эғалик қилмоқчи бўлиб, яп-янги "Нексия"сининг калитиниям тутқазди. Отахон бундайларга қўл силтади.

Жўраҳон ака сўғориладиган ерларда галла ва дуккакли ўсимликлар илмий-тадқиқот институти Наманган филиали олимларига учрашиб, бобосидан ёдгор бугдойни синаб, фикр билдиришларини илтимос қилди. Филиал олимлари бугдойни экиб кўриб, яхши хулоса беришган, Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Давлат дон инспекциясига келди. Мазкур инспекциянинг марказий лабораторияси таҳлили Жўраҳон Умрзоқов топиб олган бугдойнинг асосий сифат кўрсаткичлари — ёпишқоқлик даражаси 34 фоизни, шаффофлиги 50 фоизни ташкил этишини кўрсатди. Бу эса қутилганидан ҳам яхши натижа эди.

Жўраҳон аканинг бугдойини айна кўнларда Наманганнинг баъзи туманларидаги айрим фермерлар экиб кўришяпти. Бу ноёб бугдойга тошкентликлар ҳам қизиқиб қолишди. Ўрта Чирчиқ туманидаги "Саид Овул" фермер хўжалигининг кичик бир даласига ўтган йил кузда илк бор пойдевор остида топилган бугдой навидан экилди.

— Мен деҳқон ҳам, агроном ҳам эсаман, — дейди Жўраҳон ака, — умр бўйи почта-алоқа соҳасида хизмат қилиб, бугунги кунда нафақа гаштини суриб юрган бир оддий одамман. Бу бугдойнинг даромаду маблағига ҳам, очиги, эҳтиёжим йўқ. Қўпчиликка маъқул келса, экишса, барака топишса, биргина бошоқни авлодларимизга етсин деб пойдевор остига ташлаб кетган раҳматли бобом руҳи шод бўлса, менга шунинг ўзи кифоя...

Ҳаётимиз ана шундай бағри кенг, содда, самимий, ҳар қандай таъмадан холи, доимо одамларга яхшиликни соғиниб яшайдиганлар билан гўзал-да, нима дедингиз?

Али ЗИЁД

Тошкент вилоятининг Қуйи Чирчиқ тумани халқ таълими бўлимига қарашли 10-сонли "Ниҳол" мактабгача таълим муассасасига кириб борганимизда болажонлар ўртасида ажойиб спорт мусобақаси ўтказилаётган экан. «Соғломжон — полвонжон» беллашувида беш ёшли болажонлар югуриш, арқон тортиш, узоқ масофага сакраш бўйича ўзаро куч синашишди. Энг қизиғи, қолибларга боғча опалар ўз қўллари билан тайёрлаган ўйинчоқларни соғва сифатида тақдим этишди.

— Хайрон бўлаяпсизми, боғча-мизда кўпдан бери шундай одат бор, — дея изоҳлайди мудир Ҳикматой Султонбекова. — Хар кун тарбиячиларимиз болажонларни машғулотларга олиб киришдан аввал ҳовлида 20-30 дақиқалик беллашув уюштиришади. Жисмоний тарбия ўқитувчиси Эъзоза Йўлдошхўжаева шундай тadbирларни ўтказишга масъул. Бу каби мусобақалар болажонларнинг кайфиятини яхшилаш билан бирга, уларнинг соғлом фикрлаши, жисмонан чинқиқишига ақиндан ёрдам беради.

Айни пайтда ушбу муассасада 115 нафар болага 7 нафар тарбиячи, бир на-

Мехрибон мураббийлар

фар мусика ҳамда жисмоний тарбия ўқитувчиси таълим бериб келмоқда. "Болаларни ўз фарзандидек севмайдиган аёл уларнинг хар хил инжиқликлари ва эркаликларини ҳам кўтара олмайди", деган хулосага келган Ҳикматой опа боғчага

ТАРБИЯ МАСКАНЛАРИ

талаб этиладиган масъулият хусусида уларнинг ўзларидан сўраймиз.

Дилором Мақсудова, тарбиячи:

— Кўпроқ эрталаб, болани кутиб ола-

ётганда ота-оналари билан яқиндан мулоқотда бўламан. Фарзандининг кайфияти, соғлигини обдон сўраб-суриштириб, шундан кейингина очик мулоқотга киришаман. Нега десангиз, ҳар бир бола ўзига нисбатан алоҳида муносабат бўлишини хоҳлайди. Уларга имкони борича ўз уйларидагидек шароит яратиб беришга ҳаракат қиламан. Ана шундагина болалар боғчадан безмайди.

Таърибали тарбиячилардан Дилором Мақсудова, Сурайё Тошева, Хадича Умр-

янги — 2011-2012 ўқув йиллари учун қабул қилинган янги дастур бўйича ишлаймиз. Машғулотларни қизиқарли бўлиши учун ўйин фаолиятидан кўпроқ фойдаланиб, ихтиёрий ёндашишга ҳаракат қилимиз.

Хадича Умрбекова, тарбиячи:

— Боғча боласи гўёки ёш ниҳолга ўхшайди. Улар ҳар доим биздан самимий эътиборни, ширин сўзни қутишадилар. Хар қанча юсакка кўтарсак, рағбатлантирсак, шунча ғурурланади, тарбиячиға меҳр қўйди, ишонади. Айниқса, болажонларнинг маънавий-руҳий дунёсини бойитиш, тарбиялашга хизмат қиладиган тadbирларни ўтказиш аънаёнага айланган. Масалан, Хотира ва қадрлаш куни муносабати билан боғчамизда ишлаб кетган фахрий онахонларни, маҳалламиздаги ёши улуг кексаларни чорлаб, учрашув уюштирдик. Мехмонларга болажонларнинг ўзлари устозлари билан ясаган совғаларни улаштишди. Кексалар шунақа қувонишдики...

Дарвоқе, боғча мудри Ҳикматой Султонбекованинг айтишича, бир пайтлар шу даргоҳда тарбияланиб, воёга етган болалар байрамлар ва қутлуг кўнларда ўзларининг суякли тарбиячиларини йўқлаб, гуллар билан қўтлаб келиши аънаёнага айланиб бораётган экан. Яхши оилада униб-ўсган фарзандлар ўз сулоласига раҳмат келтиради, деганларидек, бу ажойиб масканда меҳрибон мураббийларидан сабоқ олганлар ҳам ўзларининг қадрдон гўшаларига ҳар қанча таъзим қилсалар арзийди.

Нигора РАҲМОНОВА,
«Оила ва жамият» мухбири.
Тошкент вилояти.

...Метрода кетаётган йигитча рўпарамизда ўтирган қизни нигоҳи билан кўрсатиб, ёнидаги шеригига секин шивирлади:

— Анавини қара, чаёни бор экан.

Ҳамроҳи уни тушунмади, шекилли, бир дугонасига гап сотаётган қизга, бир ўртоғига қаради:

— Зўр экан, демоқчимисан?

— Йўғ-ей, билагига қарасанг-чи!..

Мен ҳам қизиқиб, ҳалиги йигит имлаган томонга назар солдим. Рўпарамизда ўтирган қизнинг билагига думини гажак қилган чаён сурати бор эди. Шу пайт бекат эълон қилиниб, дугоналар ўрнидан туришди. Поезд бир қалқиб тўхтади. Қиз тепа тутқичдан ушлаш учун қўлини кўтарган эди, белини салгина ёпиб турган кофтаси кўтарилиб, шимининг камар қисмидан "тўрига ёпишган ўргимчак" кўринди. Йигитлар очикчасига қилишди:

— Кўрмабмиз-а, чаёнингиз зўри бу ёқда экан-ку!

— Чиқиб келаётган жойини қарасанг-чи.

Қизлар ўзлари ҳақида гап кетаётганини сезиб, лабларини буришди-да, елка оша йигитларга қараб, ҳиринглаганча вагондан тушиб кетишди...

Бу воқеани кузатиб турган ёши каттароқ аёл бошини чайқаб қўйган бўлса, оқсоч амаки "Эҳ, бугунги ёшлар-а..." деганча қўлидаги газетани ўқишга тушди.

Афсуски, ҳозирда ёшлар орасида боди-арт (инглизча: body art — тана санъати)нинг тарafdорлари кўпайиб бормоқда. Қизларимиз, келинчакларимизнинг "қош-қўзини полупудек, лабини ғунчадек" қилиб қўйишга чакривчи татаж салонлари ҳам ёмғирдан кейинги кўзиқориндек кўпаймоқда. Хизмат ҳақи чўнтак кўтарса бўлгани. Нафақат қош ва лаб, балки тананинг исталган жойига нақш ҳам солиб қўйиш мумкин.

Боди-арт оммавий маданиятнинг бир тури ҳисобланиб, инсон танасини ижод объекти сифатида олинади. Одатда игна ёрдамида танага ранг киргизилиб, сурат чизилади (татуировка). "Тана санъати" ўз мазмунига кўра нудизм, натурализм, панк ва хиппи мада-

ниятига жуда ҳам яқин. Умуминсоний маданиятга қарама-қарши йўналишда келиб чиққан мазкур маданият турларининг ҳар бирида боди-арт унсурларини топиш мумкин.

Боди-арт тарafdорлари омма орасида ажралиб туриш, ўз таналарини кўз-кўз қилиш, ўзгалар эътиборини тортишни мақсад қилиб қўйиб, бу йўлда ҳеч нарсадан қайтмайдилар. Афсуски,

ўсмирлар улар ортидан кўркўрона эргашиб, таналарига чиздираётган расмлар мазмун-моҳияти ҳақида ўйлаб ҳам кўришмай-

ди. Ўтмишда ўғри, фибрибгар, қаллоб, қотил, фоҳишалар танасига қилган жиноятига қараб, турли шаклдаги қизилган темир билан тамга босилган. Натижада, XIX аср охирига келиб, маҳбустлар орасида танага ҳар хил нақшлар солиш урф бўлади. Мазкур одат ҳозир ҳам сақланиб қолган бўлиб, чизгининг қаерда жойлашгани, қандай шаклдалигига қараб, жиноятчининг айби нима эканини осонгина аниқлаш мумкин.

Энди юқорида келтирилган воқеага қайтамиз: жиноятчилик оламида ҳалиги қизнинг танасига чизилган чаён сурати зўравонлик, қасос олиш маъносини билдирса, ўргимчак гиёҳвандларнинг ўзига хос белгисидир. Шунингдек, мазкур ҳашарот суратини ўғрилар ҳам ўз таналарига чиздириб

ДОЛЗАРБ МАВЗУ

олишади. Қизлар бундан беҳабар бўлишса керак, акс ҳолда, ўзларига бундай тамгани босмаган бўлар эдилар.

Қош устига, лаб остига зирак тақиб, думгаза устига расм солиш, ҳар бир гапга инглиз, рус ёки бошқа хорижий тилдаги сўзларни қўшиб, ўзини "ўта замонавий ва маданий" деб билиш, аслида, ғирт маданиятсизликдир. Муқаддас ҳадисларимизда ҳам инсон ўзига, танасига озор етказиши гуноҳ экани қайд этилади. Шариятимизда болани бадхулқ этиб тарбиялаш жамиятга етказиладиган энг катта зарарлардан бири деб баҳоланади.

Зебо АҲРОРОВА, педагогика фанлари номзоди:

— Афсуски, сўнгги пайтларда ёшларимиз умуминсоний маданиятни оммавий маданият билан чалкаштириб юборишмоқда. Натижада, умуминсоний қадриятлар эмас, балки зарарли одатлар орқасидан эргашмоқдалар. Компьютер технологияларининг ривожланиши тараққиёт омили бўлиш билан бирга, ёцентризмининг кучайишига олиб келаяпти. Айниқса, вояга етмаганлар орасида қандай қилиб бўлсада, жамоадан ажралиб туриш, ўзини кўз-кўз қилиш каби салбий ҳаракатлар урфга кираётир. Боди-артга берилиб, танасига турли тақинчоқлар тақиб, нақшлар солдириб, "ўзига хос" бўлиш осон, албатта. Аммо бу ҳам ўтқинчи, ҳам зарарли ҳолдир. Бошқалардан ажралиб туришнинг мақбул йўллари ҳам бор. Бугун илм-фан, спортда эришган муваффақиятлари билан ҳамманинг ҳавасини келтираётган ёшларимиз кўпайиб бормоқда. Фарзандларимизни ана шундай тўғри йўлга бошлаш, аввало, ота-оналарга катта масъулият юклати. Уларнинг ҳар бир қадамини кузатиш, дўстлари даврасидан хабардор бўлиш, энг асосийси, очик гаплашиб олиб, ҳиссий кечималаридан бохабар бўлиш ўта муҳим. Шунингдек, ёшлар тарбиясида ўқитувчилардан ҳам хушёрлик талаб этилади. Таълим муассасаларида шифокорлар, руҳшунослар, ҳуқуқшунослар, маҳалла оқсоқоллари иштирокида давра суҳбатлари, очик мулоқотлар ўтказиб, ўқувчи-ёшларда танқидий фикрлашни, ахборотни таҳлил этиш қўникмаларини шакллантириш лозим. Зеро, ёшлар тарбиясига барчамиз масъулимиз.

Наргис ҚОСИМОВА, журналист.

АЖАБ ОЛАМ

Қаҳва ичишни биласизми?..

Ҳамма қаҳва ичади. Албатта, шаккар билан. Яна, сут ҳам аралаштириб ичишади. Аммо бу ажойиб ичимликни дунёнинг турли жойларида турли услубларда таъйинлаш, таъбага кўра бошқа маҳсулотлар билан аралаштириб ҳам истеъмол қилишади.

Маълумотларга қараганда, Германия императори Фридрих шампан виносида қайнатилган қаҳвани ёқтиришар экан. Парижликлар қаҳвани чиннигул билан, англияликлар горчица билан, америкаликлар мурч ва мандарин кукуни билан ичишни ёқтиришар экан. Бразилиялик қаҳва шинавандлари эса ҳар бир қаҳва донасини совуқ сувда чайиб, кичик-кичик идишчаларда ичишни яхши кўраркан.

Илк велосипед

Ҳаётда велосипед минмаган одам топилмас керак. Ҳозирда велосипедларнинг турли кўринишлари мавжуд: бир ўринли, бир неча ўринли, уч гилдиракли, икки ёки бир гилдиракли, пойгага мосланган, юк ташувчи, йиғма, педаль ёки моторли ва ҳоказо...

Велосипедларнинг илк авлоди самokatлар бўлган. Ҳа, дастлаб икки гилдирак усти-

га ўрнатилган ёғоч тўсидан одамлар самokat вазифасида фойдаланишган. Уни мукамаллаштириб, кейинчалик иргишлаётган от кўринишига ҳам келтиришган. 1817 йили немис ихтирочиси Драйс ёғоч тўсини ва велосипед ушбу мослама ёрдамида ҳаракатлана бошлаган.

Наргиза СИДДИҚОВА тайёрлади.

"Шахло қизимни ўзи кўнгил қўйган Рустам деган йигитга узатдик. Кўёвим оилада ёлғиз ўғил эди. Қудаларимиз ҳам баъмани, дилкаш инсонлар экан. Тўйдан кейин қизимиз бизлардан хабар олгани келса, дарров уйига кетишга шошилларди. Ота-си бундан хурсанд бўлиб, "Яхши жойга келин бўлибди-да, қўша қаришин", деб кўярди.

Кўп ўтмай Шахлонинг ҳомиладорлигини эшитиб қувондим. Қайнонасининг туғилган кунидо отаси иккимиз қутлагани бордик. Шу кун негaдир қудаларимнинг тушқун кайфиятдалигини кўриб, ҳайрон бўлдик. Эртаси кун эшитсак, Рустам ишхонасида бирдан хушидан кетибди. Ҳамкасблари зудлик билан "тез ёрдам" машинасида касалхонага олиб боришибди. Кўргани бордик. Рустамнинг ёнига кириш учун фақат ота-онаси ва Шахлога рухсат беришди. Афсуски, кўёвимиз кўп ўтмай вафот этди. Шахло қаттиқ сикилганидими, ҳафта ўтар-ўтмай ҳомиласидан айрилди. Озгина бўлса-да, кўнглига таскин берайлик, деган ниҳда уйимизга олиб келдик. Раҳматли Рустамнинг йили ўтгач, қудаларимиз билан бамаслаҳат қизимизни кўчириб келдик. Мана

шунга ҳам уч йил бўлди.

Шахлонинг ёши 31 да. Маълумоти ўрта-маҳсус. Фарзанди йўқ. Ёшига мос, иши тайин, уй-жойли, диёнатли инсон учраса, хабар берсангиз.

РАҲНО хола,
Тошкент вилояти".

"Дилором билан ота-оналаримиз раъйига қараб турмуш кўргандик. Хотиним икки февраль эди. Гоҳида дунёда ундан яхши аёл йўқдай, гоҳида йўқ жойдан жанжал чиқарадиган асаб эғови эди. Кетма-кет олти нафар фарзандли бўлдик. Онам бечора "Кўзим очик экан, у билан ажрашмайсан, невараларимнинг тирик етим бўлишига йўл қўймайман", дегувчи эди. Ўғилларимизни уйлантириб, қизларимизни узатдик. Қуда-андали бўлса-да, барибир Дилором ўзгармади. Тишимни-тишимга қўйиб яшаб келаётгандим, лекин унинг охириги ўйламай босган қадами нафсониятимга тегди, ортиқ чидолмадим.

У ўзи билан "ган" ўйнайдиган иккита дугонасига қўшилиб, мендан бесўроқ ҳолда хориждан мол олиб келиб сотадиганлар билан тил бириктириб савдо билан шуғуллана бошлади. Қўлига озроқ пул тушгач, босартусарини билмай қолди. Хотиним бу йўлдан қайтаролмадим. Топиш-тўтишим яхши, оиламизда камчилик деярли йўқ эди. Болаларимнинг ҳам гапига қўлоқ солмади. Ёшим бир жойга бориб қолганида нима қилай, элга қулгу бўлса-да, у билан қонуний ажрашдик. Ёшим 58 да. Маълумотим олий. Ишим тайин. 50 ёшгача бўлган, қадримга етадиган, оқила, бефарзанд аёл учраса, уйланмоқчиман.

НОДИР,
Тошкент вилояти".

"Синфдошларим Моҳинисо ва Шўхрат мактабда ўқиб юрган маҳалиёқ бир-бирига кўнгил қўйган эди. Ўқишлар тугагач, иккаласи ҳам битта институтга

ҳужжатларини топширишди. Омадлари чоғиб, талабалikka қабул қилинди. Таниган-билганлар уларга ҳавас билан қарарди. Олий даргоҳни битиргач, ота-оналарининг розилигини олиб, энди унаштирилмоқчи бўлиб турганида Шўхрат бедавдо дардга чалиниб қолди. Дўхтирларнинг саъй-ҳаракатлари зое кетди. У айна навқирон 23 ёшида қазо қилди. Орзулари чилпарчин бўлган Моҳинисонинг ўзига келиши анча қийин кечди. Яхшиямки, иш билан салпал овуниб юрди. Шундан сўнг бу оқила, хушрўй қизни билган, эшитганлар, ҳатто ўзи билан

ўқиган курсдошлари ҳам совчи қўйишди. У эса унамади. Яқинда қадрдон дугонани кўргани уйларига борсам, роса дардларини айтиб кўз ёши қилди. "Она-изоримнинг мени ўйлаб кайғуришлари боисини энди тушундим. Нима қилсам экан-а, маслаҳат бер", деб қолди. Унга "Оила ва жамият" газетаси орқали бахтини топаётганлар ҳақида гапириб бердим. Унинг розилиги билан сизларга мурожаат қилаялман. Моҳинисонинг ёши 33 да. Маълумоти олий. Нуфузли ташкилотда хизмат қилади. У жудаям меҳрибон, оқ кўнгил, пазанда... Бир оилани гуллаштишга ишонаман. 40 ёшгача бўлган, иши тайин, уй-жойли, зарарли одатлардан холи, диёнатли инсон учраса, дугонам турмушга чиқмоқчи.

ГУЛЧЕХРА,
Қашқадарё вилояти".

ТАҲРИРИЯТДАН:

«Бахтли бўлинг» рукнига хат йўллаётган ёки бево-сита мурожаат қилаётган фуқаролар паспорт нусхаси ва яшаш жойидан (маҳалла кўмитасидан) маълумотнома тақдим этишлари шарт. Шунингдек, ажрашганлар бўлса, суд қарорининг нусхасини топширишлари талаб этилади.

МУРОЖААТ УЧУН ТЕЛЕФОН: 234-25-46

Йиғинсангиз, китоб йиғинг!

Одамзод яратган мўъжизаларнинг энг буюги — китоб, у дунёга оид барча билимларни, жаҳон ақлий камолотининг бутун тарихини, Ер юзи халқлари асрий тажрибасини ўзида жам этади. Зеро, китоб инсоният маънавиятини янада ўстиришининг энг қудратли қуролидир.

«Ҳозир нима кўп — китоб», дерсиз балки. Тўғри, маълумотларга қараганда, ҳар куни жаҳонда ярим миллиондан ортиқ китоб босилар экан. Уларнинг барчасини мутолаа қилиш учун бир одамнинг умри етмас керак. Демак, ўқиганда ҳам танлаб, энг сараларини, инсонни эзгуликка етаклайдиган, умумэтироф этилган асарларни ўқиш керак. Бунда касб-хунарингиз ва бади-

НУҚТАИ НАЗАР

ий адабиётнинг қайси турига қизиқшингиз муҳим ўрин тутади, албатта.

Одам кундалик ташвишлар билан андармон бўлиб, доим ҳам китоб ўқишга вақт ажрата олмаслиги мумкин. Лекин ҳар куни мутолаага илоҳи бо-

рича фурсат топиш лозим. Умуман имкони бўлмаса-да, яхши китобларни кўрганда харид қилиб, шахсий кутубхонангизга қўйиб қўйинг. Китоблар учун хонадонингиздан, албатта, алоҳида жой ажратинг. Шахсий кутубхонангиз бўлмаса ҳам, ҳеч қурса китоб жавонингиз бўлсин! Афсуски, кўпчилик бу ишга эътибор бермайди, китоб сотиб олишдан кўра турли ашёлар харид қилишни хуш кўради. Яна, фарзандларининг ўқиши, одоб-ахлоқидан нолишади. Ахир, болаларингиз сиздан ўрнатилган қоида-қоидаларни ҳам ёшлаганда, до-нишмандлар айтганларки, бу дунёда агар нимадир йиғиш керак бўлса, фақат китоб йиғиш керак!

Лола ШУКУРОВА,
Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети доценти.

Давлат божининг миқдори қанча?

Яқинда автомашина сотиб олдим. Аммо ўзим ҳайдашни билмайман. Шу учун бир танишимга вақтинчалик ишончнома бермоқчи эдим. Ишончномани нотариал тасдиқлашга энг кам ойлик иш ҳақининг 5 баравари миқдорига давлат божи олинишини айтишди. Аммо яқинда ўртоғим куёви номини шундай ишончнома расмийлаштирганда энг кам ойлик иш ҳақининг 1 баравари миқдорига тўлаганди. Давлат божининг миқдори нима учун икки хил?

Жасур Бердиёров,
Самарқанд вилояти.

— Автомототранспорт воситалари билан боғлиқ ишончномалар ҳуқуқий аҳамиятига кўра нотариал тартибда тасдиқланиши шарт (юридик шахслар томонидан ўз ходимларига бериладиган ишончномалар бундан мустасно).

Яқин қариндошларга (ота-она, эр-хотин ва уларнинг ота-оналари, болалар ва уларнинг эр-хотинлари, ака-ука, опа-сингиллар, набиралар, жиянлар) автоматотранспорт воситаларидан фойдаланиш ва уларни тасаруф қилиш билан боғлиқ ишончномаларни нотариал тасдиқлаш чоғида энг кам ойлик иш ҳақининг 1 баравари миқдорига, бошқа шахсларга бериладиган ишончномалар учун эса автоматотранспорт воситаларидан фойдаланишга энг кам ойлик иш ҳақининг 5 баравари, тасаруф қилишга 10 баравари миқдорига давлат божи ўндирилади. Яқин қариндошлар ўртасида бу турдаги ишончномаларни расмийлаштиришда қариндошлик даражасини тасдиқловчи ҳужжатлар (туғилганлик гувоҳномаси, никоҳ тузилганлиги ҳақидаги гувоҳнома қабилар) нотариусга тақдим қилиниши лозим.

Мерос ҳисобидан... харажатлар

Фарзандим йўқ. Умрим давомида тўплаган озми-кўпми мол-мулкимни опамнинг ўғлига қолдирмоқчиман. Васиятимда баъзи харажатлар мерос ҳисобидан қопланиши лозимлигини белгиласам бўладими?

Анзират Меҳмонова,
Тошкент шахри.

— Фуқаролик кодексининг 1155-моддаси "Мерос ҳисобидан тўланиши лозим бўлган харажатлар" деб номланади. Унга кўра, мерос ворислар ўртасида тақсимланишдан олдин мерос қолдирувчининг вафоти олдида хас-

талиги туфайли қилинган зарур харажатлар, мерос қолдирувчини дафн этиш харажатлари, меросни эгаллаш, муҳофаза қилиш, бошқариш ва васиятномани ижро этиш, шунингдек, васиятномани ижро этувчи ёки меросни

ҲАЁТ МАНЗАРАЛАРИ

ЗИҚНА

Эҳ-ҳе... Кўра тўла кўй, оғил тўла мол... Бироқ... Боласининг китоби йўқ. Хотинининг ковуши эсирган. Остонасининг тагига чала. Аёлка супасига асфальт тўкиб, текислаб қўймаган. Негаки, моли камайдя, қўйи камайдя.

У Искандарнинг ҳам қўллари бўш кетганини эшитмаган кўринади...

НОДОН

У ҳаммани гап қилади. Ҳамманинг устидан кулади. Ҳар тўқисдан бир айб излайди. Гўё ундан ўтар киши йўқдай.

Аммо сира ойнага қарамайди. Кулган кишиларидан-да ўзининг кулгили эканини билмайди. Гап қилган одамларидан ҳам паст эканини сезмайди.

қанийди...

ЛОЙ

Унга ёмонлик қилганларнинг бирортаси яхшилиқ билан ишдан кетмади. Бирини бадном бўлди, иккинчиси шарманда. Бирови урилиб кетди, бошқаси сурилиб...

Кизиқ! Бировнинг юзига лой чаплашдан олдин ковушларининг лойини тозалаб қўйишса бўлмасмиди?

Лола ЎРҚОВА

Тошкент давлат техника университети томонидан 22.05.07 йилда Наров Мурод Фозиловичга берилган В № 302722 рақамли диплом йўқолганлиги сабабли БЕКОР ҚИЛИНАДИ.

Одам ўзига боққанидан сўнггина ноғорасини қорса

Саволларга Бухоро шаҳар 1-сонли давлат нотариал идораси нотариуси Дипрабо БОЗОРОВА жавоб берди.

бошқарувчига ҳақ тўлаш билан боғлиқ харажатларни қоплаш тўғрисидаги талаблар мерос ҳисобидан қондирилиши керак. Бу талаблар мерос қиймати ҳисобидан бошқа барча талаблардан, шу жумладан, ипотека ёки бошқа гаров билан таъминланган талаблардан олдин имтиёзли равишда қондирилиши лозим.

Савол Шайхонтоҳур тумани 5-сонли давлат нотариал идораси нотариуси Адиба ХИДОЯТОВА жавоб берди.

СПОРТ

Осиёда етакчимиз

Пойтахтимиздаги "Жар" спорт-соғломлаштириш мажмуасида самбо бўйича Осиё очик чемпионати ва самбо юлдузлари ўртасидаги жаҳон чемпионати яқунлади.

Самбо бўйича катталар ўртасидаги беллашуларда ҳамюртларимиз бешта олтин, олти кумуш ва битта бронза медалини қўлга киритди.

Ўсмирлар ва қизлар ўртасидаги бахсларда гиламга чиққан спортчиларимиздан С.Иброҳимов, К.Холмаматов, Н.Тўраев ва М.Жуманова ўз вази тоифасида шохсупанинг энг юқори поғонасидан жой олди.

Ешлар ўртасидаги бахсларда спортчиларимиз — Г.Зиёева (суратда) ва М.Мирзаева олтин медалга сазовор бўлди.

Жанговар самбо бўйича кечган беллашуларда спортчиларимизга тенг келадиган рақиблар топилмади. Тажрибали спортчиларимиздан Фаррух Жумаев, Илҳом Йўлдошев, Ислам Азимов ва Азамат Турда-нов Осиё чемпиони бўлди.

Самбо юлдузлари ўртасидаги жаҳон чемпионатида иштирок этган вакилларимиздан Ўктам Ражабов, Давлат Ҳамроев, Суннатул-ла Азимов, Илғор Асадов, Маликабону Мирзаева, Елзара Умерова, Гулмира Исматова ва Роза Тўхтарбоева мусобақанинг олтин медалини қўлга киритди.

Надал олтинчи бор «Ролан Гаррос» эгаси

Яқинда Францияда теннис оламининг энг машҳур мусобақаларидан бири — 110 марта ўтказилган «Ролан Гаррос» турнири якунига етди.

Ярим финалга дунёнинг учта кучли теннисчиси йўл олган эди. Булар — Роже Федерер, ёш ва шиддатли ўйинлари билан мухлислар эътиборини қозongan сербиялик Новак Жокевич ва Рафаэль Надал эди. Булардан қайси бири бош совринни қўлга киритса, дунё рейтингини бошқарарди. Бу уч-

чала теннисчининг ичида Новак Жокевичнинг имконияти кўпроқ эди. Чунки у кейинги пайтларда ўтказилган бир неча турнирнинг ғолибига айланганди.

Лекин ундай бўлмади. Жокевич ҳаттоки финалга ҳам чиқа олмади. Финалда эса Рафаэль Надал ва Роже Федерер ўзаро куч синашди. Унда испаниялик таниқли теннисчи Рафаэль Надал устун келиб, олтинчи бор бош соврин эгасига айланди.

Интернет манбалари асосида Шохрух ОЗОДОВ тайёрлади.

Муассислар: Ўзбекистон Хотин-қизлар қўмитаси, «Болалар ва оилаларни қўллаб-қувватлаш» ассоциацияси (Болалар жамғармаси) ва «Соғлом авлод учун» халқаро хайрия жамғармаси

Тахририятга келган қўлёзмалар муаллифларга қайтарилмайди. Реклама материаллари мазмунини учун тахририят жавобгар эмас.

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида чоп этилди. Тошкент, Буюк Тўрон кўчаси, 41-уй. Босишга топшириш вақти — 15:00. Босишга топширилди — 15:00.

E-mail: oilavajamiyat@sarkor.uz

ISSN 2010-7609

Беш муҳаррир:
Норқобил ЖАЛИЛОВ

Қабулхона: (тел/факс) 233-28-20

Мухбирлар: 233-04-50

Котибият: 237-21-82

«Оила» бўлими: 234-25-46

ОБУНА ИНДЕКСИ — 176

Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигида 0169-рақам билан 11.01.07 да рўйхатга олинган. Буюртма Г — 632. Формати А-3, ҳажми А2 табок. Адади — 10948. Навбатчи муҳаррир — Фаррух ЖАББОРОВ. Саҳифаловчи — Оқил РАҲМОНОВ. Мусахҳихлар — Саидгани САЙДАЛИМОВ, Мафтуна МИНГБОВЕВА.

МАНЗИЛИМИЗ: Тошкент — 100000. Амир Темур кўчаси 1-тор кўча, 2-уй. Мўлжал: Олой бозори ёнида

Web-site: oilavajamiyat.uz

1 2 3 5